

DE BOUWKUNDIG AMBTENAAR

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VEREENIGING VAN BOUWKUNDIGEN
OPGERICHT 2 AUG. '27 VOOR DEN TIJD VAN 29 JAREN EN 5 MAANDEN

Redactie: Heveaweg 24, Meester-Cornelis

ADRESSEN.

Voorzitter: W. H. Th. Marcus, Heveaweg 24 Meester-Cornelis, tot wien men zich te wenden heeft voor persoonlijke belangen en voor vereenigingsaangelegenheden en die tevens de redactie der B. A. voert.

Secretaris-Penningmeester: J. C. de Keyzer, Wilhelmijnstraet 10 Bandoeng, Postkantoor Riouwstraet. Tevens *Administrateur I. B. T.* voor:

- a. Aanmelding als lid V. v. B.
- b. „ „ „ abonné I. B. T.
- c. Adresverandering en contributie.
- d. Vereenigingsaangelegenheden.
- e. Opgave van advertenties.

2e Secretaris-Bibliothecaris: R. M. Soejatiman, Petodjosawah Zuid, Gang VI, Batavia-Centrum, voor: Vereenigingszaken inwendige dienst, aanvraag oude Nrs. I. B. T. en bibliotheeknummers.

CORRESPONDENTIE.

I. Telkens bereiken mij verzoeken van de leden V. v. B. om tusschenkomst voor of inlichtingen omtrent bevordering, overgang naar een hogere kolom der B. B. L. schaal B. 12. Het is daarom wellicht beter om niet alle brieven persoonlijk af te doen, maar de kwestie meer algemeen te behandelen.

a. Tot mijn spijt ben ik door mijn liggen in het ziekenhuis, ruim een maand lang, en daarna thuis nog $\pm$ 1 maand, een beetje gehandikapt. Doch men kan er van op aan, dat door mij bij het Departement B. O. W. het noodige zal worden gedaan in het belang der leden. In de eerste plaats zal ik er op aandringen, vooral indien de *nieuwe salarisregeling*, d.w.z. „de strop om de hals” speciaal voor de B. schaal en voor een groot deel óók voor de A. schaal ambtenaren, wordt doorgevoerd, dat dan de Directeur zooveel mogelijk „menschelijk” rekening houdt met de *enorme verslechtering*; en dat in elk geval de technici, die de *minimum* schaaljaren — dat is reeds buitengewoon lang — als grens voor overgang naar een hogere kolom vastgesteld, gepasseerd hebben, nog vóór de débacle zullen overgaan. Dit is wel *het minste*, wat gedaan kan worden.

b. Dat de Provinciale Raden sommige technici van de B. O. W., aan de Provincie's toegevoegd, wel eens

een promotie toekennen, waardoor hooger op de ranglijst geplaatste collega's, die nog onder B. O. W. sorteeren, worden „gepasseerd” is voor deze laatsten natuurlijk zéér onaangenaam. Het bewijst duidelijk, dat B. O. W. het snoeimes rigoureuus hanteert. Doch *elke* bevordering *niet* in B. O. W. dienst toegekend is een werknemers-voordeel, terwijl er van *feitelijke* passeeing niet kan worden gesproken. De gepromoveerden worden automatisch tot hun ouden (lageren) rang *teruggesteld*, zoodra ze weer bij de B. O. W. komen.

c. Aan leden V. v. B., die op wachtgeld of op non-actief zijn gesteld verzoek ik dringend onmiddellijk *hun besluit in afschrift* aan mij op te sturen, dan kan ik er werk van maken, dat ze zoo spoedig mogelijk het wachtgeld of non-activiteitssalaris krijgen. In elk geval echter dienen betrokkenen zelf ook zooveel mogelijk het hunne te doen, om langs officieelen weg, via hun Chefs, de uitbetaling te bespoedigen.

d. Wachtgelders of non-actieven onder onze leden raden wij aan oogenblikkelijk en onverpoosd te solliciteeren bij voorkomende vacatures bij Regentschapswerken. Ze zullen er niet het minste *nadeel* van ondervinden, noch *financieel*, noch wat hun voor pensioen tellende *diensttijd* of hun kansen tot *herplaatsing* betreft. De herplaatsing bij de B. O. W. wordt door het Departement geregeld, en er wordt daarbij zooveel mogelijk rekening gehouden met de belangen

van het personeel. Hierover zal door mij echter bij terugkomst van den heer Mr. Dr. van Buuren nog eene onderhoud worden verzocht.

d. *Overplaatsingen* hebben in dezen tijd, vooral bij de B. O. W., over het algemeen slechts plaats in het belang van den dienst. Het is heel moeilijk om gedaan te krijgen dat óók het persoonlijk belang wordt medegeteld; het zal in den regel sterk moeten spreken en duidelijk moeten blijken dat niet-overplaatsing onbillijk en bepaald onrechtvaardig is. 't Is een tijd van de hoogste versobering, en niet alleen van bezuiniging. En steeds weer moet ik met klem de leden onzer Vereeniging op 't hart drukken: *vereenigt U!* Meent men dat de contributie een te zwaar offer is, dan moet men dat zelf weten; doch niemand zal kunnen beweren, dat men door zich niet te vereenigen, zich niet te organiseren meer of zelfs evenveel bereiken kan als met een krachtigen Bond, waarbij het grootste deel der belanghebbenden zijn aangesloten. Men moet maar eens bij de mieren in de leer gaan; daar zal men zien wat *vereende macht* tot stand kan brengen.

W. M.

ARCHITECTEN-CURSUS.

Ter geruststelling van de leden V. v. B., die mij geschreven hebben en verzochten om hun behulpzaam te zijn bij de toelating tot een z.g. Architecten-cursus kan ik mededeelen, dat ik reeds in bespreken met een paar heeren Ingenieurs, die hebben toegezegd dat zij het Hoofdbestuur der Vereeniging van Bouwkundigen zouden steunen door hunne medewerking te verleen. Ik hoop binnenkort een inschrijving te kunnen openen voor technici, die aan een d.g. cursus willen deelnemen. Het zal een correspondentie-cursus worden, zoodat de leden van de Buitengewesten zich ook kunnen laten inschrijven. Voor de leden der Vereeniging van Bouwkundigen zal het lesgeld — zoo hebben wij het voorloopig afgesproken — bedragen van f 15 tot hoogstens f 25.— per maand, en voor niet-leden V. v. B. dubbel tarief, d.w. zeggen 100% meer als het lesgeld voor onze leden bedraagt. De cursus zal uitgaan van onze Vereeniging, zoodat de leeraren en de cursisten slechts te maken zullen hebben met het Hoofdbestuur, dat de cursus zal regelen in volledige overeenstemming met de heeren leeraars. Wij verzoeken echter nog een weinig geduld te willen hebben. De leden begrijpen wel, dat een lesgeld van f 15.— per maand bijv. nauwelijks toereikend zal zijn om de zelfkosten — teekenloonen, tikloonen, porti enz. — te kunnen bestrijden. Wij moeten dus trachten een paar heeren er voor te vinden, die — in ieder geval voorloopig — de cursus belangeloos, dus zonder wat er

op te verdienen, op gang willen brengen; en gelukkig zijn er reeds een paar heeren, die zich daartoe hebben bereid verklaard. De eerste, die zich beschikbaar heeft gesteld, die ons daartoe den weg wees, is de heer Ir. F. M. Razoux Schultz, die onze Vereeniging een warm hart toedraagt; hij is een *goed* mensch! Ik weet zeker, dat hij deze lof zeer onplezierig zal vinden, omdat hij behoort tot de „stille werkers”, maar ik hoop, dat hij mij deze onbescheidenheid niet al te zwaar zal aanrekenen.

Leden V. v. B., indien ge nog niet in het bezit zijt van het architectsdiploma en toch wel den noodigen lust hebt om te studeeren, geeft Uw namen op met vermelding van Uw adres, en hoeveel ge maandelijksch zult kunnen missen. Ook *niet*-leden mogen zich reeds opgeven, doch voor hen zal het tarief met ongeveer 100% verhoogd worden. Inschrijvingen aan mijn adres te richten.

W. M.

AFSCHRIFT.

Aan

Zijne Excellentie, den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

Geven met verschuldigden eerbied te kennen, W. H. Th. Marcus en F. W. Bisalsky, voorzitter en secretaris van- en in die hoedanigheden ten deze handelende voor en namens het Bestuur van de Centrale van Indische Vakorganisaties van Overheidspersoneel (C.I.V.O.);

dat bij verschillende takken van dienst groote groepen van voornamelijk lager- en middelbaar personeel uit bezuinigingsoverwegingen zijn ontslagen, onder welke groepen zich vele personen bevinden, die zoowel kostwinners als gezinshoofden zijn;

dat voor velen van hen het gezinsinkomen, in verband met het reeds geringe salaris dat tevoren genoten werd, dusdanig is gedaald dat de grens van de bestaansmogelijkheid is bereikt niet alleen, doch zelfs verre is overschreden;

dat onder al deze onvrijwillig afgevloeiden en in het bijzonder onder de meer jeugdiger personen, een geest van verbittering en verzet heerscht, waardoor een sociaal euvel geschapen is;

dat het algemeen bekend is, dat daartegenover staat, dat meerdere ambtenaren om uiteenlopende redenen gaarne voor een *vrijwillige* afvloeiing in aanmerking zouden willen komen, indien:

- a. voor wat de jongere ambtenaren betreft, een wachtgeld wordt verleend met de voorwaarde dat zij t.z.t. weder in de tevoren door hen bekleede betrekking zullen worden herplaatst;
- b. voor wat betreft de oudere ambtenaren, die den voor normaal pensioen geldenden leeftijd nog niet hebben bereikt, aan hen de keus gelaten wordt tusschen het onder a. hiervoren bedoelde en toekenning van een evenredig of verminderd pensioen al naar gelang van den voor pensioen geldenden dienstdtijd bedraagt;

dat immers de onder a. en b. hiervoren bedoelde personen eventueel vervangen kunnen worden door diegenen, die thans hunkeren naar een herplaatsing en voor wie herplaatsing een redding van een wissen ondergang in de maatschappij teekent;

dat deze uitwisseling van werkkrachten om voor de hand liggende redenen en in elk opzicht, in het belang van het Land en den Landsdienst moet worden geacht;

Redenen waarom adressanten zich tot Uwe Excellentie wendten met het eerbiedig verzoek het wel -kan het zijn spoedig- daarheen te willen leiden, dat alsnog in ruime mate de mogelijkheid worde opgesteld tot vrijwillige afvloeiing en vrijwillige pensionneering van landsdienaren in den boven-aangegeven zin.

't Welk doende enz.,

Het Bestuur van de Centrale van Indische
Vakorganisaties van Overheidspersoneel (C.I.V.O.).
w.g. Marcus. w.g. Bisalsky.
Voorz. Secr.

Meester-Cornelis, 7 September 1933.

HET BUITENLANDSCH VERLOF.

Van de adviezen der leden van de Commissie voor het Georganiseerd Overleg zijn de verschillende „artikelen” wegge-
laten, omdat die n.h.v. teveel plaatsruimte zullen innemen en het in de eerste plaats van belang is te weten hoe de *vertegenwoordigers der ambtenaren-organisaties* staan tegenover het vraagstuk: welke belangen moeten door het buitenlandsch verlof gediend worden en *aan wie* moet het worden verleend? Gemakshalve, voor de overzichtelijkheid, zijn door mij de verschillende te bespreken alinea's genummerd en geletterd.

1. Het Regeeringsvoorstel is dus klaarblijkelijk, om aan de niet *uitgezonden* „Europeesche” ambtenaren, aan *allen* en *zonder onderscheid* van „land van herkomst”, bij een genoten zoldiging van f 400.— per maand, aanspraak — of recht — te verleen op buitenlandsch verlof.

2. De grootst mogelijke meerderheid — het is voor een ieder uit de adviezen duidelijk, dat het C.I.V.O.-lid en het P.V. V.N.-lid daar niet toe behooren — dus wel P.P.B.B., de A.V.A., het V.V.O., de K.V.C. en de V.M.P.A., verduidelijkt de bedoeling der Regeering.

3. Doch is die bedoeling niet toegedaan. De in „Nederland geboren en getogen” ambtenaren (Die op „goed geluk” naar Indië zijn gekomen. W. M.) wil zij feitelijk hetzelfde recht verleen als de „uitgezonden” ambtenaren. (Voor de in Indië „geboren en getogen” ambtenaren heeft zij een andere regeling voorgesteld. W. M.)

4. De in Nederland geboren en getogen ambtenaren hebben naar het oordeel der meerderheid een *natuurlijk* recht op buitenlandsch verlof.

5. Vier leden van de meerderheid aanvaardden een „compromis”.

6. De vertegenwoordiger van de V.M.P.A. wenscht consequent te zijn, en wil geen salarissgrens aanvaardden.

7. Wat de C.I.V.O. vertegenwoordiger wil blijkt uit het minderheids-advies.

8 t/m 11. Geen commentaar.

12. Het buitenlandsch-verlof is in een *koloniaal land* (Ik cursiveer. W.M.) geen bijzonder *voorrecht*. (De Regeering heeft een uitroep-teeken en cursive druk toegepast in het concept-ontwerp. W.M.) doch slechts een *bijzonderheid* meent de meerderheid. (Het zal de Blijvers niet deren *hoe* het genoemd wordt, maar..... thans reeds komt het buitenlandsch verlof op rond 7 (zeven) miljoen gulden te staan. En hoe zal het in de toekomst gaan? W.M.)

13. Wordt verwezen naar 12. (Het heeft mij als Blijver méér dan onaangenaam getroffen, dat de Regeering niet „voor nieuw aan te nemen personeel” geheel overstag gaat, en de *levensbelangen* der Blijvers *hooger* stelt dan het bijzon-

der! *voorrecht* van „uit te zenden” werkkrachten. De Indo-Europeesche kinderen gaan *nu* reeds de kampongs in. Deze groep Blijvers telt nu rond 200 duizend zielen; over 25 jaar zal dit aantal opgelopen zijn tot *minstens* 400.000 (vierhonderd duizend). En de geschoolde z.g. Inlanders zullen wellicht reeds aangegroeid zijn tot 1 (één) miljoen. Wat moet er van de nieuwe generatie terecht komen, indien het buitenlandsch-verlof een opklimmende uitgavenpost op de Indische begroting zal uitmaken?

En en ik vrees met groote vreeze, dat straks bij het „overleg” over de „salaris-herziening” en de nieuwe „pensioen-regeling” óók zal worden naar voren gebracht het natuurlijk recht op „tropentoelage” en op „pensionneering na 20 jaar *tropen*-dienst”. W.M.)

Thans heel kort de voorstellen der Commissie.

a. De *grootst mogelijke meerderheid* der Commissie heeft een betere, een juistere oplossing gevonden ten aanzien van de buitenlandsche-verloven. (De *kleinst mogelijke minderheid* heeft een *andere* en *principieel* juistere uitgangspunt. Het advies van de minderheid is dat van Blijvers, die het *belang van Indië*. dat is *dus* het Blijvers-belang, op den voorgrond hebben geplaatst. En ten aanzien van de nieuwe salarisregeling en pensioenregeling zal — naar redelijkerwijze verwacht kan worden — „voor nieuw in dienst te nemen” personeel *een zelfde* gedragslijn worden gevolgd. Met verkregen rechten zullen de C.I.V.O.-mensen voor 100% rekening willen houden. Alléén indien het *moet* en het *niet anders kan* ja, dan zal het ook *moeten*! Echter zullen C.I.V.O.-leden *in geen geval* den eersten grondslag der B.B.L. willen prijsgeven. W.M.)

b. Hier wordt gesproken van „persoonlijk” en „natuurlijk” recht. (Men moet de beteekenis van de inlassching van het woord „persoonlijk” of „individueel” niet gering schatten. 't Is een *principiele* uitspraak en beteekent een torpedeering van, een finale en radicale 'afrekening met den eersten grondslag der B.B.L. Is men in vakverenigingskringen, waar 75% — en meer — Blijvers bij zijn aangesloten, nog niet overtuigd? Welnu, *dommelt dan maar rustig voort!* W.M.)

c. Handhaving van verkregen rechten. (Accoord, doch „geleidelijke aanpassing?” Tjonge, mijn ondervinding waarschuwt mij om daartegenover vierkant stelling te nemen. Met „verkregen” rechten zal, wanneer het *slechts* Blijvers aangaat, wellicht heel raar kunnen worden omgesprongen. W.M.)

d. t/m n. Geen commentaar.

e. Ten aanzien van het buitenlandsch-verlof wenscht de meerderheid volgens lid a. het rascriterium volkomen uit te schakelen voor *alle* „uitgezonden” — (Attendeering van mij, W.M.) ambtenaren. (Tjonge dat kan kostelijk worden. Tenzij de meerderheid der Commissie de stellige overtuiging heeft, dat men bij het Ministerie van Koloniën anthropologen zal aanstellen voor een „grondige selectie”, is het voorstel sub a. toch wel een beetje riskant..... voor de *Indische* schatkist. W.M.) Het sub b. voorgestelde is een premie voor de „bezittende” klasse. De „linksche” partijen — en ook de I.E.V.-fractie natuurlijk! — zullen daartegen wel overwegend bezwaar hebben. Tien jaar verblijf in Europa kan kostbaar worden en beteekent een „overheveling” van Indische centen. Het sub c. geopperde is „humoristisch”. Meer behoeft er niet van gezegd te worden. Of..... toch wel. Het beteekent, dat Indië schatten van geld zal moeten uitgeven voor de „hiergeboren en getogen” ambtenaren, die zullen krijten: „Ik wil naar Holland, mijn Moesje — of mijn Papatje; mijn Ouders — is (zijn) daar, hi, hi, hi, ik wil haar (hun) zien, en,

eh, mijn Zus, mijn Broer, aan wie ik stierlijk het land heb, zijn reeds zes achtereenvolgende jaren in Negri-Koud! Ik wil ze wel niet — nooit meer — zien, maar, hi, hi, hi, ik wil naar Holland!" Punt. De rest kan men zelf uitzoeken. W.M.)

p. Hier wordt door de meerderheid der Commissie nader uitgelegd, wie een „natuurlijk" en „persoonlijk" recht op buitenlandsch verlof hebben. (Hm, dat komt er van, wanneer men het uitgangspunt — welke belangen dienen op den voorgrond te staan? — verkeerd plaatst. W.M.)

q. t/m w. Lezers en lezeressen, ik wensch U veel genoegen toe!

W. Marcus.

ADVIES VAN DE COMMISSIE VAN GEORGANISEERD OVERLEG INZAKE ALGEMEENE AMBTENAARSBELANGEN BETREFFENDE HET HAAR DOOR DE REGEERING AANGEBODEN ONTWERP BUITENLANDSCH VERLOFREGLEMENT.

De Commissie van Georganiseerd Overleg inzake algemeene ambtenaarsbelangen kwam bij de behandeling van bovenstaand onderwerp tot de slotsom, dat zij alleen met belangrijke wijzigingen, die de kosten zullen verhoogen, dit ontwerp zou kunnen aanvaarden.

Zij heeft daarom getracht een andere regeling te vinden, die zonder deze kostenverhooging mede te brengen haar zou kunnen bevredigen.

Als resultaat hiervan ontstonden.

- a. een voorstel van de grootst mogelijke meerderheid der leden
- b. een voorstel van het overblijvende lid.

Inleiding.

Alvorens tot een uiteenzetting van deze principieel andere inzichten met betrekking tot het buitenlandsch verlofreglement over te gaan, wensch de Commissie allereerst de bij haar ingediende voorstellen met de daarbij behorende memorie van toelichting aan een beknopte beschouwing te onderwerpen.

Zij meent zich daarbij tot de hoofdzaken te kunnen beperken, aangezien zooals hierboven reeds is medegedeeld, door de grootst mogelijke meerderheid en door een lid afzonderlijk regelingen worden voorgesteld, welke principieel afwijken van die, welke in de ontwerp-ordonnantie is vastgelegd.

RECHTHEBBENDEN.

Buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst.

1. In het der Commissie voorgelegde ontwerp wordt ten aanzien van de niet voor den Indischen gouvernementdienst uitgezonden Europeesche ambtenaren de aanspraak op het 1e verlof beperkt tot degenen, die een maandelijksche bezoldiging genieten van ten minste f 400.—

2. Deze salarissgrens berust blijkbaar op de overweging, dat aanspraak op buitenlandsch verlof voor de hier bedoelde categorie „behoort te worden beperkt tot diegenen, te wier aanzien dit zoowel voor henzelf als voor het Land eenig nut kan opleveren", terwijl daarop tevens van invloed moet worden geacht de opvatting, dat tusschen hier te lande aangenomen Europeesche ambtenaren, ongeacht het land hunner geboorte en opvoeding, geen onderscheid behoort te worden gemaakt.

3. De omstandigheid, dat de grootst mogelijke *) meerderheid der Commissie deze opvatting niet kan deelen en integendeel van oordeel is, dat de hier aangenomen doch in Nederland geboren en getoogen ambtenaar evenzeer als de „uitgezonden" landsdienaar behoefte heeft na verloop van bepaalde perioden „het land vanwaar hij afkomstig is, terug te zien, ten einde daarmede het voor hem onmisbare contact te kunnen hernieuwen", leidt tot het gevoelen, dat de aangegeven grens van f 400.— welke voor velen der bovenbedoelde ambtenaren niet of slechts op het einde van hun diensttijd te bereiken is, aanzienlijk zou moeten worden verlaagd. Deze grens zou zoodanig gesteld moeten worden, dat practisch alle in de voorgeschetste omstandigheden verkeerende ambtenaren na een periode van zes dienstjaren het vereischte salaris zouden hebben kunnen bereiken.

4. De grootst mogelijke meerderheid der Commissie is daarentegen van oordeel, dat in de laatstbedoelde groep wel onderscheid dient te worden gemaakt, in dier voege, dat voor die hier te lande aangenomen Europeesche ambtenaren, welke door geboorte en (of) opvoeding in de Europeesche cultuur wortelen, een *natuurlijk* recht op buitenlandsch verlof bestaat, dat onafhankelijk van een salarissgrens dient te worden beschouwd. Ook voor hen immers geldt de behoefte „het land vanwaar zij afkomstig zijn, terug te zien, ten einde daarmede het voor hen onmisbare contact te hernieuwen".

5. Wanneer vier leden der Commissie dan ook een door de Regeering als criterium gestelde salarissgrens in beschouwing nemen, meenen zij deze, bij wijze van compromis tusschen het systeem der Regeering en haar eigen systeem, zoodanig te moeten stellen, dat zij aan den eenen kant voor de Regeering aanvaardbaar kan worden geacht, en aan den anderen kant voor een zoo groot mogelijk aantal der bovenbedoelde ambtenaren na een periode van 6 Indische dienstjaren bereikbaar is. Een salaris van f 250.— 's maands lijkt aan deze beide voorwaarden te voldoen.

6. De vertegenwoordiger der V. M. P. A. kan zich ook met deze verlaagde grens niet vereenigen. Hij wensch geen enkele salarissgrens gesteld te zien aan

*) 5 leden, de vertegenwoordiger der P. V. P. N. blijft klaarblijkelijk stelselmatig afwezig.

het natuurlijk recht der meerbedoelde Europeesche ambtenaren.

7. De vertegenwoordiger der C. I. V. O. staat een geheel ander stelsel voor, dat afzonderlijk in dit advies wordt opgenomen.

8. Het stellen van een hoogere salarisgrens voor toekenning van aanspraak op het tweede buitenlandsch verlof acht de Commissie unaniem onjuist en onbillijk.

9. Volgens de memorie van toelichting wordt dit gemotiveerd op grond van de overweging, dat van de tot deze groep behorende ambtenaren „kan worden gevergd, dat zij na ommekomst van het eerste verlof middels hunne werkprestaties aantoonen, dat dit voor den Lande werkelijk van nut is geweest”.

10. Het is der Commissie niet duidelijk hoe in het bereiken van een hooger salaris als regel een bewijs gezien kan worden, dat een genoten buitenlandsch verlof werkelijk van nut is geweest. In het algemeen toch zullen zij, die *geen* dergelijk verlof hebben genoten, na eenzelfde aantal dienstjaren het hoogere salaris bereiken, terwijl anderzijds bekleeders van betrekkingen, waaraan in den toprang een lager eindsalaris is verbonden dan dat, hetwelk voor toekenning van een tweede verlof wordt vereischt, daarvan verstoken zouden blijven ook al zou het mogelijk zijn aan de hand der feiten aan te toonen, dat het genoten buitenlandsch verlof voor hun dienstuitoefening van waarde is geweest.

11. Naar het oordeel der Commissie behoort het stellen van een hoogere salarisgrens voor het tweede verlof zelfs in het stelsel der Regeering uit het voorgedragde ontwerp te worden geschrapt.

12. De Commissie merkt ten slotte op dat de memorie van toelichting op het ontwerp het buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst kwalificeert als een bijzonder voorrecht. Bij de bespreking van het ontwerp met den Regeeringsvertegenwoordiger bleek dat de Regeering bedoelde te zeggen een *bijzonderheid* eigen aan de positie van den uitgezonden en daarmee gelijk te stellen ambtenaar in een koloniaal land.

13. De Commissie betreurt dat de uitdrukking „bijzonder voorrecht” die breede kringen van belanghebbenden zeer onaangenaam heeft getroffen, hier is gebezigd en dringt er op aan dat in de memorie van toelichting op het definitieve ontwerp deze uitdrukking worde vermeden en worde vervangen door een juistere omschrijving van de bedoeling der Regeering.

Buitenlandsch verlof wegens ziekte.

14. Naar het eenstemmig inzicht der Commissie is de gezondheid van een zoo overwegend belang voor den persoon, dat in de ruimste mate gelegenheid behoort te bestaan om haar te herkrijgen, indien zij in

gevaar is of verloren is gegaan. Ervan uitgaande, dat het Land in de keuring bij opname in vasten dienst een waarborg kan vinden, om personen wier gestel hen kennelijk ongeschikt doet zijn voor den Landsdienst daaruit te weren, acht de Commissie het noodig, dat ieder, voor wie naar het oordeel der daartoe aangewezen bevoegde instanties, een verlof naar Europa voor het zoeken van herstel noodzakelijk is, recht hebben op zoodanig verlof, geheel afgescheiden van landaard, bezoldiging en functie.

15. Wanneer in verreweg de meeste gevallen, de noodzaak van een ziektebehandeling in Europa, in dadelijk verband staat met het feit, dat men in een vreemd klimaat en in een vreemde omgeving vertoeft, vreest de Commissie niet, dat dit voorstel aanleiding zal geven tot een overmatige uitbreiding der ziekteverloven naar Europa. Zij kan zich echter gevallen denken, waarin een zeer speciale behandeling in Indië niet mogelijk is, ook voor anderen dan de bij de buitenlandsche verloven wegens langdurigen dienst onder a en b bedoelde groepen. Voor die gevallen meent zij, dat voor de betrokkenen het verkrijgen van herstel, onder de bepalingen van het reglement mogelijk gemaakt moet worden.

Periodiciteit.

De motiveering voor een verlenging van de diensttermijnen, noodig voor het verkrijgen van het buitenlandsch verlof, kan de Commissie niet overtuigen van de redelijkheid daarvan.

In de eerste plaats moge zij opmerken, dat een beroep op de verbetering van hygienische toestanden haar in dit verband minder gelukkig lijkt. Die toestanden zijn kennelijk slechts van belang voor de buiten Nederlandsch-Indië aangeworven krachten afkomstig uit landen, alwaar de hygienische verzorging der bevolking zeer veel verschilt van die welke voorheen hier te lande werd aangetroffen. Het hier door de memorie van toelichting aangevoerde argument brengt echter voor de zeer velen, die sedert hun geboorte in Indië hebben verbleven en nimmer de omvangrijke hygienische verzorging der Westersche maatschappij hebben gekend, geen nieuwe reden voor herziening van diensttermijnen, noodig voor het verkrijgen van verlof. Kennelijk gaat het ontwerp hier uit van twee verschillende gedachten en haalt het de begrippen ten aanzien van de verloven wegens langdurigen dienst en wegens ziekte dooreen. Zoo men de verbeterde hygiëne met iets in verband wil brengen op het hierbesproken terrein, dan kan dit slechts geschieden met betrekking tot de mate, waarin ziekte verlof naar Europa noodzakelijk zal zijn. De verbeterde hygienische toestanden zullen immers het vinden van gelegenheid tot genezing in Indië vergemakkelijken.

Ter aanvulling van het vorenstaande moge de Commissie erop wijzen, dat echter ook thans nog de hygienische toestanden hier te lande zeer uiteenloopen. In het bijzonder wordt hier gedacht aan afgelegen standplaatsen in ongezonde streken der buitengewesten, waar voor ziekten van ernstigen aard deskundige hulp en voorlichting ten eenenmale ontbreken. Zij, die gedurende een groot deel van hun diensttijd op zoodanige standplaatsen gevestigd zijn, zullen terecht ernstig bezwaar maken tegen het hoogerangegeven argument.

Dat verlenging van den termijn noodig voor het eerste verlof kan worden gegrond op het feit, dat de uitgezonden ambtenaar zich in acht jaar beter aan land en zeden zal kunnen aanpassen dan in zes jaar, acht de Commissie onaanvaardbaar, t.w. niet door feiten te bewijzen. Ook dit heeft trouwens slechts op een klein deel der landsdienaren betrekking, n.l. op die uitgezonden krachten, welke tevoren nimmer in Indië verbleven.

Hiertegenover zou de Commissie willen stellen, dat het haar bekend is, dat zeer velen der uitgezonden krachten met verlangen het eerste verlof tegemoet zien. Men huwt veelal in die periode en krijgt kinderen. Voor velen is het een ernstige behoefte om de grootouders in Nederland, anders dan door middel van fotografieën en brieven, in contact te brengen met de hier verworven gezinsleden. Bovendien is in de eerste dienstperiode de herinnering aan en het verlangen naar het land van herkomst als regel het sterkst. De meeste verwanten en vrienden aldaar zijn dan nog in leven en juist in de periode van acclimatisatie zijn de behoefte aan en het verlangen naar de achtergelaten betrekkingen, welke niet door nieuwe banden zijn te vervangen, het grootst.

Hierdoor wordt juist het eerste verlof een feit van groote beteekenis.

Uit den opzet van de aan de Commissie aangeboden regeling blijkt, dat de motiveering van de verlenging der diensttermijnen, met totaal 3 jaren in hoofdzaak verband houdt met de in artikel 8, lid 2, aangegeven moeilijkheid om het derde verlof te kunnen weigeren aan pensioenrijpe krachten, waardoor in vele gevallen niet drie maar slechts twee buitenlandsche verloven in den diensttijd zullen worden genomen. In het bijzonder treft dit hen, wier normaal pensioen samenvalt met het 45ste levensjaar, derhalve in hoofdzaak de uitgezonden krachten, voor wie juist in de sterkste mate de behoefte aan buitenlandsch verlof bestaat. Dit lijkt irrationeel.

Op grond van de hier vermelde overwegingen meent de Commissie, dat de bestaande termijnen, waarna recht op buitenlandsch verlof wordt verkregen, ongewijzigd behooren te blijven.

De Commissie het standpunt van de Regeering aanvaardende dat de regeling van de conversie van buitenlandsche verloven in binnenlandsche verloven hier niet thuis behoort spreekt de wenschelijkheid uit dat dit instituut blijve bestaan en verzoekt de Regeering ter plaatse waar zulks dient te geschieden deze zaak te regelen.

Alvorens over te gaan tot een artikelsgewijze bespreking van het aangeboden ontwerp, moge de Commissie nog de aandacht vestigen op het volgende.

Het geval is denkbaar, dat een landsdienaar die recht kan doen gelden op buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst, gehuwd is met een ander landsdienaar, die dat recht niet bezit. De Commissie acht het noodzakelijk, dat aan de(n) laatste voor den duur van het buitenlandsch verlof van de(n) eerste een verlof van gelijken duur buiten bezwaar van den Lande wordt toegekend, dat in het buitenland kan worden doorgebracht. Ten aanzien van de eventuele plaats op een ranglijst van de(n) met buitenlandsch verlof buiten bezwaar vertrokken landsdienaar en ook overigens voor wat de dienstpositie van die(n) ambtenaar betreft, zullen naar het inzicht der Commissie dezelfde regelen moeten gelden alsof hij (zij) met buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst ware vertrokken.

* *
*

VAN HET REGEERINGSONTWERP AFWIJKENDE VOORSTELLEN VAN DE COMMISSIE VAN GEORGANISEERD OVERLEG INZAKE AMBTENAARSBELANGEN BETREFFENDE DE BUITENLANDSCHE VERLOVEN WEGENS LANGDURIGEN DIENST.

a. Zooals reeds in den aanvang van het hieraan voorafgaand advies der Commissie is vermeld, heeft de *grootst mogelijke meerderheid harer leden* ten aanzien van de buitenlandsche verloven een oplossing gezocht en naar haar oordeel ook gevonden, welke haar juister voorkomt dan de regeling, welke is vervat in de haar om advies aangeboden ontwerp-ordonnantie.

b. De evenbedoelde meerderheid heeft zich daarbij in beginsel op het standpunt gesteld, dat slechts dan buitenlandsche verloven wegens langdurigen dienst zullen moeten worden verleend, indien de daarvoor in aanmerking komende landsdienaar daarop een persoonlijk en natuurlijk recht kan doen gelden.

c. Alvorens de verdere uitwerking van dit beginsel in beschouwing te nemen, wenscht de Commissie vooraf nadrukkelijk uit te spreken, dat bij een zoo ingrijpende wijziging van de onderwerpelijke regeling als door haar wordt voorgestaan, die zuivere beantwoording van de hoofdvraag voor welke landsdienaren wel en voor welke niet het recht op buitenlandsch

verlof bestaat, slechts mogelijk is indien men daarbij het oog richt op nieuw in dienst te nemen personeel. Eerst daarna komt na hare meening aan de orde het beschouwen van overgangsbepalingen, welke ten doel behooren te hebben om de bestaande, aan de huidige of vorige regelingen ontleende rechten van de in dienst zijnde ambtenaren zooveel mogelijk te ontzien en een geleidelijke aanpassing aan het nieuwe stelsel te bevorderen.

d. Zooals reeds in de toelichting tot de ontworpen regeling tot uitdrukking komt, is een buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst slechts denkbaar in een gemeenschap, welke voor de voorziening in de benodigde werkkrachten ten deele op het buitenland is aangewezen. De noodzaak tot het toekennen van een zoodanig verlof groeit naarmate het land van aanwerving verder van het importeerende gebied verwijderd is en naarmate de in dat laatste en de in het land van herkomst bestaande levensomstandigheden grootere verschillen aanwijzen.

e. Zonder in de gelegenheid te zijn regelmatig „het voor hem onmisbaar contact” met het land van herkomst en met alles wat dit biedt te kunnen hernieuwen, zal de werkkraft, die ook in eigen omgeving een behoorlijk bestaan kan vinden, niet bereid worden gevonden in een hem geheel onbekend land en onder vreemden, in een klimaat en onder omstandigheden, welke fysiek en psychisch voortdurend hooge eischen stellen aan zijn uithoudingsvermogen, voor langeren tijd een werkring te aanvaarden. Slechts zij, die in eigen land ten achter staan bij de aldaar gewenschte arbeidskrachten — en dit zijn juist degenen, die het importeerend gebied zeker niet behoeft — zullen afstand doen van behoeften, welke als volkomen natuurlijk gelden, en bereid worden gevonden tot aanvaarding van een verren werkring.

f. Hieruit volgt, dat het buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst voor den werknemer in wezen een „onmisbare” periode beteekent van hernieuwing van het contact met de omgeving, waarin hij en door cultuur en door familiebanden wortelt.

g. Het ligt niet op den weg der Commissie om uitvoering te betoogen, welke diepgaande verschillen er bestaan tusschen de levensomstandigheden in Noord-Europa, vanwaar de meeste importkrachten stammen en een tropisch land als Nederlandsch-Indië. Het is tevens overbekend, wat de groote afstand tusschen hier en ginds beteekent voor hen, wier naaste verwanten in Europa gevestigd zijn.

h. Het verleenen van periodieke buitenlandsche verloven aan die ambtenaren, welke het Gouvernement van Nederlandsch-Indië vanuit Europa moet doen uitzenden, zoolang het volkomen gelijkwaardige krachten, buiten deze gewesten opgeleid en gevormd nog niet kan missen, ziet de Commissie, op grond van vorenstaande uiteenzettingen als een aan den persoon

gebonden, natuurlijk recht. Elk voornemen om dat recht te verkleinen in de uitoefening, door inbreuk op de thans bestaande aanspraak, welke het mogelijk maakt om gedurende den diensttijd driemaal na perioden van minstens zes jaren arbeid gedurende den gebruikelijken termijn Nederlandsch-Indië te verlaten, acht de Commissie verwerpelijk.

i. Hoewel de Commissie erkent dat ook naar haar overtuiging de huidige verlofsbepalingen in sommige opzichten te vrijgevig zijn en voor beperking in aanmerking komen, meent zij echter met kracht te moeten opkomen tegen de wijze, waarop het ontwerp een bezuiniging zoekt op den post der buitenlandsche verloven. Indien daarop moet worden bespaard, zal zulks naar het oordeel der Commissie nimmer mogen plaats vinden door bekorting van een recht voor diegenen, die daaraan een algemeen erkende en natuurlijke behoefte hebben.

j. De Commissie kan zich aansluiten bij de in de toelichting op de ontworpen regeling voorkomende opmerking, dat het recht op buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst, toekomend aan de uitgezonden ambtenaren, in gelijke mate zal moeten worden toegekend aan hen, die niet voor rekening van het Land naar Indië werden uitgezonden, maar — hier te lande in dienst genomen — in Europa thuis zijn, hetzij door het feit, dat zij aldaar zijn geboren en opgegroeid, hetzij door de omstandigheid, dat zij zoo lang aldaar zijn verbleven, dat ook zij hebben wortel geschoten in het Europeesche leven en in de Europeesche cultuur. Dergelijke landsdienaren hebben een persoonlijk en natuurlijk recht op een periodiek verblijf buiten Indië, hetwelk de Commissie volkomen gelijk beschouwt aan dat der uitgezondenen.

k. Een lid der hierbovenbedoelde meerderheid in de Commissie, wenscht hier te doen uitkomen, dat hij zich in beginsel tegen de indienstneming van werkkrachten, behoorende tot de even-aangegeven groep moet verklaren, indien deze bestemd zouden zijn voor functies, waarin door gelijkwaardige specifiek Indische krachten evengoed kan worden voorzien. Dit neemt intusschen niet weg, dat dit lid, zoo indienstneming van dergelijke niet-Indische arbeidskrachten noodzakelijk blijkt, zich er geheel mede kan vereenigen, dat ook zij ten volle en evenals de importkrachten, het recht op buitenlandsch verlof zullen kunnen uitoefenen.

l. De nauwe band, welke tusschen Nederland en Nederlansch-Indië bestaat, heeft tegenvolge dat een blijvende vestiging, althans een zeer langdurig verblijf in het Moederland, van de allernaaste bloedverwanten van Landsdienaren, niet vallende onder de uitgezonden ambtenaren, of onder hen, die gelijk te stellen zijn aan de laatstbedoelden en hier te lande werden aangeworven, niet is uitgesloten.

m. Het komt aan de meerderheid der Commissie noodzakelijk voor, het natuurlijk en persoonlijk recht op buitenlandsch verlof wegens langdurigen, dienst, ook uit te breiden tot die ambtenaren, welke het bewijs kunnen leveren dat zij in den eersten graad bloedverwanten dan wel broeders en/of zusters bezitten, welke blijvend, althans onafgebroken voor langdurigen tijd, in Europa zijn gevestigd. De landaard der betrokken landsdienaren blijft voor de meerderheid der Commissie daarbij geheel buiten beschouwing.

n. De meerderheid der Commissie heeft getracht haar standpunt in een concrete regeling neer te leggen. Zij verheelt zich niet dat in elke formulering en in elk stelsel enkelen zullen worden uitgesloten en anderen zullen profiteeren door bepalingen welke niet voor hen bedoeld zijn. Desondanks geeft de Commissie aan haar voorstel de voorkeur boven dat van het Regeeringsontwerp.

o. In het stelsel der Commissie, zou het tweede lid van artikel 2 der regeling moeten luiden:

(2) Verlof wegens langdurigen dienst wordt verleend aan:

- a.* alle uitgezonden landsdienaren;
- b.* alle hier te lande aangeworven landsdienaren, die hetzij in Europa geboren en getogen zijn, hetzij gedurende minstens tien achtereenvolgende jaren in Europa zijn verbleven vóór zij naar Nederlandsch-Indië vertrokken om aldaar een betrekking te aanvaarden;
- c.* alle landsdienaren, niet vallende onder de groepen sub *a* en *b*, die kunnen bewijzen dat zij op het oogenblik van ingang van het verlof bloedverwanten in den eersten graad, dan wel broeders en/of zusters bezitten, welke gedurende minstens zes achtereenvolgende jaren in Europa gevestigd zijn.

p. Naar het oordeel van de meerderheid der Commissie kunnen geen anderen dan de hierbedoelde drie groepen van landsdienaren een persoonlijk en natuurlijk recht op verlof wegens langdurigen dienst doen gelden.

q. Daarbij vestigt zij er in het bijzonder de aandacht op, dat in het door haar voorgestelde stelsel het rascriterium geheel verval, aangezien naar haar oordeel het natuurlijk en persoonlijk recht moet worden uitgeoefend onafhankelijk van den landaard, van de grootte der genoten wordende bezoldiging en van de functie, welke wordt bekleed.

r. Tot haar leedwezen beschikt de meerderheid der Commissie niet over statistische gegevens, welke het mogelijk zouden maken om met cijfers aan te toonen, dat de regeling der buitenlandsche verloven zooals zij die in overweging geeft, in de toekomst tot een aanzienlijk grooter besparing voor het Land zal leiden dan de ontworpen regeling.

s. Toch meent zijzelve niet aan een zoodanige besparing te mogen twifelen. Immers de — onder de door haar aangegeven groepen vallende — ambtenaren, zijn in aantal belangrijk minder dan de landsdienaren, die volgens het ontwerp ook in de toekomst voor buitenlandsch verlof in aanmerking zouden komen. De kleine uitbreiding, welke wellicht zal voortvloeien indien de onder *c* hiervoor door haar bedoelde categorie, ook voor Inheemschen een recht schept op verlof naar Nederland wegens langdurigen dienst weegt echter naar haar overtuiging niet op tegen de zeer velen, die in de toekomst in 's Lands dienst zullen treden zonder recht op buitenlandsch verlof, terwijl dit onder de vigeerende en ontworpen bepalingen wel zou hebben bestaan.

t. Zooals reeds hiervoor opgemerkt maakt de omstandigheid, dat de door de meerderheid der Commissie voorgestelde regeling ingrijpende principieele wijziging van het bestaande stelsel beteekent, het noodig zeer ruime overgangsbepalingen in het leven te roepen. Hiertegen kan haars inziens te minder bezwaar bestaan, omdat de verwachting, dat een zeer aanzienlijke besparing in de toekomst het gevolg zal zijn, de aan het buitenlandsch verlof verbonden financiële lasten belangrijk en blijvend zal verminderen.

u. Zij is van meening dat een geheel onverkorte handhaving van die aanspraken, voor hen, die reeds in 's Lands vasten dienst zijnde in haar gedachten-gang daarop geen recht kunnen doen gelden, een eisch zou zijn, waaraan bezwaarlijk is te voldoen.

v. De meerderheid der Commissie heeft mitsdien met waardeering kennis genomen van de ruime overgangsbepalingen, welke in het ontworpen reglement zijn aangegeven en zij meent in die bepalingen een goede basis te kunnen vinden voor haar eigen voorstellen terzake. Zij moge te dien aanzien verwijzen naar het in het eerste gedeelte van haar rapport terzake opgemerkte.

w. Tenslotte meent de meerderheid der Commissie, dat haar voorstel billijker is dan de regeling welke bestond en die welke thans door de Regeering wordt voorgesteld, omdat door haar voorstel nauwkeuriger wordt bereikt, dat zij die werkelijk verlof behoeven, dat ook krijgen, terwijl met zekerheid worden uitgesloten, allen die naar het criterium der Commissie-meerderheid het verlof niet behoeven.

Eén lid der Commissie kon zich met het voorstel der vijf overige leden niet vereenigen. Ter toelichting van het door dat lid ingenomen standpunt moge het volgende worden vermeld.

* *
*

1. Bij de samenstelling van een nieuwe ontwerp-buitenlandsch-verlof-ordonnantie wenscht de C.I.V.O. uit te gaan van de volgende hoofdbeginselen:

- a. Het buitenlandsch verlof moet in de eerste plaats ten goede komen aan den Indischen Staatsdienst.
- b. Ten opzichte van de toekenning van het recht op buitenlandsch-verlof dient ten volle van toepassing te zijn grondslag I der B. B. L., zoodat noch het rascriterium, noch het land van genoten opleiding noch het land van aanwerving (eventueele uitzending) voor den Indischen dienst eenig gewicht in de schaal mogen leggen.

2. Het buitenlandsch verlof dient n.h.v. in verband met de niet te stuiten en steeds sneller ontwikkeling van Indië, beschouwd te worden als een instituut, dat in een *overgangperiode* verkeert, en binnen zeer afzienbaren tijd — om de gedachten te bepalen: na $\pm$ 25 jaar — geheel zal moeten ophouden te bestaan. In dit tijdsverloop zal door een krachtige en systematische onderwijspolitiek en door een intensieve welvaartsbevordering (industrialisatie enz.) Indië een dusdanige cultureele hoogte moeten hebben bereikt, dat practisch gesproken absoluut geen import meer noodig zal zijn, zoowel van werkkrachten als van bij mogelijkheid h.t.l. te produceeren verbruiksartikelen. De z.g. „kort-verband-regeling” (grondslag VII der B. B. L.) zal kunnen worden gehanteerd tot tempering van eventueele eischen der nog noodzakelijke import van werkkrachten.

3. Gedurende de overgangperiode kan het recht op buitenlandsch verlof verleend worden aan alle ambtenaren, die na de afkondiging der nieuwe ordonnantie worden aangesteld of tevoren niet onder de bestaande regelingen zijn opgenomen, wanneer voldaan wordt aan de volgende eischen:

- I. De ambtenaar moet ten minste 10 jaar onafgebroken actieven dienst hebben en op het tijdstip van het buitenlandsch verlof reeds in vasten dienst zijn opgenomen.
- II. Een salarisingrens dient te worden bereikt, waarbij gewaarborgd is, dat het buitenlandsch verlof inderdaad aan den Indischen Staatsdienst ten goede zal komen. Bovendien moet het verlofs-tractement, dat afhankelijk is van de activiteits-bezoldiging, voldoende zijn, zoodat de ambtenaar niet verplicht zal wezen om zich op te bergen in het eene of andere dorpje en fatsoenlijke armoe-de te lijden. Hij zal kennis moeten kunnen nemen van Westersche toestanden in Westersch milieu en van Westersche cultuur, waardoor hij met deze kennis verrijkt, eventueel stimulerend zal kunnen werken op zijn ondergeschikten, in het belang van land en volk.

4. De C. I. V. O. meent, dat bij de huidige salaris-regeling de bovengenoemde grens gesteld kan worden op f 300.— per maand. Opdat niet te veel van de draagkracht van het land zal worden geleverd en zoomin mogelijk Indisch vermogen af te tappen dient

het buitenlandsch verlof voor nieuw in dienst tredend landspersoneel en voor hen, die er tot nog toe geen recht op hadden, slechts voor een maal te worden verleend.

5. Wenscht de Nederlandsche Regeering met het oog op de Nederlandsche belangen sommige groepen van ambtenaren te blijven importeeren en voor die ambtenaren andere regelingen te treffen, dan dienen de kosten daarvan geheel door Nederland te worden gedragen. Het Indische budget mag daarmede om billijkheidsoverwegingen niet worden belast.

6. Voor de Indische ambtenaren (en beambten) die geen recht kunnen doen gelden op buitenlandsch verlof, met alle daaraan verbonden wettige voordeelen, dient billijkheidshalve een binnenlandsch-verlof ordonnantie te worden vastgesteld. Hoewel niet kan worden ontkend, dat het Indisch budget hierdoor aanmerkelijk zal worden belast, moet het desniettemin als een voordeel worden beschouwd, dat de benodigde fondsen in Indië zelf zullen blijven.

Overgangsbepalingen.

- I. De C. I. V. O. acht het billijk, om voor het reeds in dienst zijnde personeel, vallende onder de oude regelingen, overgangsbepalingen te treffen.
 1. Geen onderscheid mag worden gemaakt tusschen verschillende ambtenaren hetgeen ook vóór 1932 niet het geval was; de uitgezonden en niet-uitgezonden ambtenaren dienen over één kam te worden geschoren.
 2. De salarisingrens voor de toekenning van het recht op buitenlandsch verlof dient voor allen gesteld te worden op f 250.— per maand.
- II. Wenscht de Regeering voor de uitgezonden ambtenaren, die minder dan f 250.— per maand verdienen, het recht op buitenlandsch verlof, met alle daaraan verbonden wettige voordeelen volgens de bestaande regelingen te continueeren, dan dienen billijkheidshalve alle daaraan verbonden kosten geheel te komen ten laste van de Nederlandsche begrooting.
- III. De tijdstippen voor de toekenning van het buitenlandsch verlof zouden — rekening houdende met de draagkracht van Indië — gewijzigd kunnen worden zoodanig, dat het eerste, tweede en derde verlof eerst worden toegekend resp. na 8 jaar, na 7 jaar en na 6 jaar onafgebroken actieven dienst.

BURGERLIJKE OPENBARE WERKEN.

Departement.

Verleend wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan den referendaris Dr. E. Vrieze, met bepaling, dat hij zijn betrekking op 2 Juli 1934 zal nederleggen;

Geplaatst op het hoofdkantoor der Burgerlijke Openbare Werken te Batavia de hoofdboekhouder G. Lammers, thans toegevoegd aan den Directeur van de haven Tandjong-Priok;

Ontslagen wegens overtolligheid met ingang van einde September 1933 eervol uit zijne betrekking:

1. de teekenaar A. F. E. Wajong;
2. de adspirant-teekenaar A. Meijer;

Waterstaat.

Benoemd tot ingenieur 2de klasse:

1. de ambtenaar op non-activiteit Ir. F. B. J. Kluvers, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende;
2. de ter beschikking van de provincie Midden-Java gestelde ingenieur 3de klasse Ir. H. Vlugter, met bepaling, dat hij ter beschikking van genoemde provincie blijft gesteld;

Toegevoegd:

1. aan den Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden ten behoeve van den Waterstaatsdienst in genoemd gewest de ingenieur 2de klasse Ir. F.B.J. Kluvers;
2. aan den Resident van Bali en Lombok ten behoeve van den Waterstaatsdienst in genoemd gewest de ingenieur 3de klasse Ir. J. Regeer, thans toegevoegd aan het Hoofd der irrigatie-werken in Bantam en Batavia;

Verleend:

1. Wegens langdurigen dienst, één jaar verlof naar Europa, met gelijktijdige ontheffing van zijne ter beschikkingstelling van de provincie West-Java, aan den commissies J. W. Vorst, met bepaling, dat hij zijn betrekking op een nader te bepalen dag in de maand Mei 1934 zal nederleggen;

2. wegens langdurigen dienst, één jaar verlof naar Europa aan den opzichter Th. L. Merghart, met bepaling, dat hij zijn betrekking op een nader te bepalen dag in de maand Juli 1934 zal nederleggen;

3. wegens langdurigen dienst één jaar verlof naar Europa, met gelijktijdige ontheffing van zijne ter beschikkingstelling van de provincie Oost-Java, aan den opzichter P. F. Rintel met bepaling, dat hij zijn betrekking op een nader te bepalen dag in de maand Juli 1934 zal nederleggen;

Ontheven wegens overtolligheid, met ingang van einde October 1933 eervol van de tijdelijke waarneming van zijne betrekking de tijdelijk waarnemend opnemer E. M. A. Rieder;

Havenwezen.

Toegevoegd aan den Directeur van de haven Tandjong-Priok de boekhouder 1ste klasse bij 's Landsbaggerbedrijf A. J. Hepsakker, thans geplaatst op het hoofdkantoor der Burgerlijke Openbare Werken te Batavia.

ONZE BOEKENLIJST

Bij onzen Bibliothecaris: R. M. SOEJATIMAN, Petodjosawah Zuid, Gang VI, Batavia-Centrum zijn de onder volgende boeken te krijgen, na toezending van de kosten per postwissel. Geeft deze lijst ook ter inzage aan Uwe kennissen, die (nog) geen lid zijn der Vereniging van Bouwkundigen. Bij beduidende afname kunnen wij korting of provisie toestaan.

1. Staten voor de berekening van grondverzet	à f 0.30 franco p.p. f 0.40
2. Een économischer werkwijze voor oppervlakte-asphalteering	„ „ 1.— „ „ 1.10
3. Technische Hygiëne „Waternverzorging.“	„ „ 2.50 „ „ 2.75
4. Knikmonogram	„ „ 0.25 „ „ 0.30
5. Keuring van dakpannen	„ „ 0.15 „ „ 0.20
6. Opgave Architects-examen 1928	„ „ 0.75 „ „ 0.85
7. Opgave Architects-examen 1930	„ „ 1.— „ „ 1.10
8. Statisch bepaalde en niet-statisch bepaalde balken	„ „ 0.75 „ „ 0.85
9. Grepen uit de leer der Hydraulica	„ „ 1.25 „ „ 1.35
10. Gewapend-beton. Statica en sterkteleer. Deel I.	„ „ 2.50 „ „ 2.60
11. Gewapend-beton. Deel II	„ „ 4.— „ „ 4.20
12. De beteekenis van den cementsteen in gietbeton	„ „ 1.— „ „ 1.10
13. Krachtleveringsmachines	„ „ 2.— „ „ 2.10
14. De Compensatie-planimeter.	„ „ 0.25 „ „ 0.30
15. Ranglijstenboekje Schaal B. 12 personeel bij de B. O. W., en ledenlijst V. v. B.	„ „ 0.25 „ „ 0.30
16. Complete oude jaargangen I. B. T., zoolang de voorraad strekt, voor leden V. v. B en abonne's I. B. T. tegen een zeer gering bedrag verkrijgbaar. <i>Haast U, want wij willen den voorraad spoedigst opruimen!</i>	
17. De B. B. L. en Indianisatie.	à f 0.50 franco p.p. f 0.60

Bij bestellingen boven f 10.— geven wij 10% korting; boven f 25.— kunnen wij 15% korting toestaan. Bestellingen tot een hooger bedrag nader overéén te komen. H.B.